

Szövetkezés

Felelős szerkesztő:
Fekete György

rendkívüli kiadása

Megjelenik
16.000 példányban

Ne vásároljunk hitelben!

Ezt az intő figyelmeztetést gyakran olvashatjuk lapunkban és látjuk kifüggesztve szövetkezeteinkben is. Mindazáltal a tagok többsége, vagy a vásárlóközönség, még mindig nehezen érti meg azt a jóakaratu intést, ami nemcsak magának a szövetkezetnek érdeke, hanem érdeke minden vásárlónak és minden családnak.

A közel száz évvel ezelőtt lefektetett szövetkezeti alapelvek között, első helyen szerepel az áruhitel teljes kizárása és a kihitelezés beadósító rendszerének a kiűzése a fogyasztási szövetkezeti életből. Mert mi voltaképpen az áruk hitelben való vásárlása, mint könnyelmű adósságesinálás, ami nemcsak a családi élet békéjét bonlja meg nagyon gyakran, hanem megakadályozza a szövetkezet fejlődését is.

Az áruhitelzés egy nagyon csunya betegsége a vásárlóközönség egy részének, akik a magánkereskedelem hitelpolitikájában segítséget vélnek, s nem veszik észre, hogy ezáltal lekötölezzik magukat és káros adósságba viszik családjukat, sőt nagyon gyakran utódaikat is. Mennyi és mennyi vagyon uszott el már a könnyelmű bolti adósság miatt. A látszólagos segítség a súlyos kamatokkal állandóan növekszik, mint egy lavina és a hitelkönyvet hány meg hány gazda váltotta meg a legértékesebb darab földjével. A könnyelmű hitelzés miatt észrevétlenül kicsusztott a birtok a család kezéből.

A szövetkezet a bolti hitel kizárásával takarékosra neveli tagjait. Meg kell értenie a vásárló is annak a közmondásnak az igazságát: „Addig nyujtozkodjál, amig a takaró ér!” Ez a legegészségesebb gazdasági felfogás. Ahol ezt vallják, nemcsak a család jóléte emelkedik, hanem a szövetkezet is fokozatosan gyarapodik.

Ott, ahol a tagok hiteiben kívánják az árukat, mivel vásárol a szövetkezet új árukat?! Ha hitelben széthördjék az árukat, akkor a szövetkezet boltja üresen marad s nem tudja hivatását a tagok érdekében betölteni.

Minden igaz szövetkező szívlelje meg ezt a jóakaratu figyelmeztetést és ne vásároljon hitelben a szövetkezetből. Ezzel ugy a családjának, mint a szövetkezetnek előhaladását szolgálja. Ha pedig mégis valamit vásárolt hitelben a nyár folyamán, most az öszi terményértéke-

sítés idején fizesse meg tartozását, hogy a szövetkezet újból jó és megbízható árukkal láthassa el tagjait.

Aki takarékosan, beosztással él, az kerül a bolti hitelt, mert ez romlásba viszi nemcsak a családját, hanem a szövetkezetét is. A haladni vágyó gazda, vagy háziasszony pedig nemcsak a családja sorsát, hanem a szövetkezet jövőjét is szívén viseli, mert a szövetkezetek családiháztartások legjobb támaszai. Vessük tehát szívünkbe ezt a komoly intést mindentelé, ahol fogyasztási szövetkezet van és „Ne vásároljunk hitelben!”

A Hangya fogy. szövetkezet Almaşul községben, Kalotaszegvidéken.

Almaşul község gazdaifjusága október egyik vasárnapján jólsikerült szüreti mulatságot rendezett. Képünk a szőlő gyűjtögető legényekkel és leányokkal mutatja be diszes ünneplőjükben a szövetkezeti bolt előtt. Amint a ház cifrafaragásu homlokzata is elárulja, a község Kalotaszeg vidékéhez tartozik, ahol a nép nemcsak ruházatában és erkölceiben őrizte meg ősei nemes hagyományát, hanem az építkezésben is elődei nyomán halad és a fafaragást művészi tökélyre vitte. A községben a „Hangya” fogyasztási szövetkezetet 1907-ben alakították. Ma 216 család tagja a szövetkezetnek. A lakosság öntudatos szövetkezeti hűségét mutatja, hogy a szövetkezet forgalma a múlt év folyamán 220 ezer lejjel emelkedett. A község lakosságának öntudatos ragaszkodása egy eredményesebb szövetkezeti jövőnek veti meg az alapját.

(Mihályi Barna szöv. boltkezelő felvétele.)

A fogyasztási szövetkezet a község népének előhaladását szolgálja!

Megjelent az 1936 évi Hangya-Naptár kapható minden Hangya fogy. szövetkezetben.

Hasznos ismereteket, tudást terjeszt minden család körében a Hangya-Naptár

A „Hangya“-Naptár minden szövetkezeti családnak kedvelt olvasmánya. Egész évben ott található a ház asztalán s belőle állandó hasznos útmutatást, tanulságot merít egy a gazda, mint a háziasszony. Az 1936. évi képes „Hangya“-Naptárt a Központ az idén még nagyobb terjedelemben, gazdagabb tartalommal adta ki, mint előző évben. A 144 oldalra terjedő naptár gazdag tartalmával értékes könyvet jelen minden szövetkezeti családnak.

A szövetkezeti részt Henry I May vezértitkárnak, a Szövetkezetek Világszövetsége kiváló vezetőjének cikke nyitja meg, aki a tavasz folyamán, Központunk meglátogatása alkalmával megígérte ezt a cikket a „Hangya“-Naptár kedves olvasóinak. Az irodalmi rész élén Nyirő József kitűnő erdélyi írónak „Mócsi bá“ c. elbeszélését találjuk. Nagyon értékes és a család szempontjából fontos, naptárunk „Egészségügyi tanácsadója“, melyet dr. Schmidt Béla a Magyar Népegészségügyi Szemle szerkesztője állított össze. Különösen nagy súlyt helyezünk az idén a „Gazdasági rész“ kibővítésére. Ebben a részben Erdély gazdasági életének kiváló szakembere dr. Nagy Endre az állattenyésztésről ír, míg Ifj. Veress István gaz-

dasági isk. tanár: „Erdély legyen Európa gyümölcsös kertje“ című cikkében a gyümölcsfák szakszerű telepítésére ad hasznos gyakorlati tanácsokat. „Minden gazda tanulja meg“ című rovatban képes ábrákkal szemléltetjük: Hogyan kell ültetni a gyümölcsfákat s hogy készítsünk a legelőn egészséges itatókat, miképpen öntözzük az idősebb gyümölcsfákat, hogy bővebben teremjenek; mi módon védekezzünk a tavaszi fagykár ellen a gyümölcsösben slb. A „Hasznos tudnivalók“ között, minden gazda és háziasszony értékes gyakorlati tanácsokat fog találni. Gyermekrovat, adomák, vemhességi naptár, postai díjszabás, névnapmutató egészíti ki a naptár gazdag tartalmát, amelyben az időjósítás mellett ott található a pontos vásárjegyzék is nemcsak belürendes névmutatóval csoportosítva, hanem külön minden hónapnál jelezve, hogy hol és mikor tartanak országos vásárt. A naptár értékét növelik a jólsikerült képek az év szövetkezeti mozgalmából.

Az 1936. évi képes „Hangya“-Naptár már minden szövetkezetünkhöz megérkezett, melynek ára 10—12 lej. Ajánljuk minden tanulni vágyó gazdának és háziasszonynak, hogy sürgősen vásárolja meg, amíg

a készlet tart. Ilyen értékes és hasznos könyvet, nem fog sehol ilyen olcsón kapni. A „Hangya“-Naptár tehát legyen ott minden szövetkezeti család asztalán, hogy terjessze a szövetkezeti gondolatot és merítsen belőle a család minden tagja tudást s ismerje meg boldogulásának eszközeit és feltételeit.

Mezőgazdasági szövetkezetek Afrikában.

A szövetkezeti mozgalom az öt világrész nemzeteinek, népeinek minden foglalkozási ágában megtalálja azt a helyet, hol leghathatósabbán segíti elő az emberiség anyagi és erkölcsi boldogulását.

Afrika népei között a szövetkezeti mozgalom a bevándorolt, vagy hódító Európaiak által lakott területeken indult meg, de az utóbbi 20—25 év alatt a benszült lakosok között is mindinkább erősödik s hovatovább elősegíti Afrika gazdasági életének éltető elemét, az őstermelést — a földművelést, az állattenyésztést, a természet kincseinek kiaknázását.

Északafrikának francia gyamatain a rendszeres szövetkezeti szervezkedés már a század elején megkezdődött s ma tökéreos, gondosan irányított szövetkezeti központokban tömörülnek a kisebb szövetkezeti egységek:

Marokkó, mely hosszu időn át idegenkedett minden olyan intézménytől, mely Európából indult ki, ma az afrikai szövetkezeti élet egyik erőssége. 6 általános mezőgazdasági szövetkezetébe, a földműveléssel foglalkozó őslakóság ezrei vannak megszervezve. Ezek a szövetkezeti intézmények mezőgazdasági hitel nyújtásával, gazdasági gépek közös beszerzésével — állat és terményértékesítéssel foglalkoznak.

Az Algír-ban székelő mezőgazdasági hitelszövetkezetek központjába 330 szövetkezet tartozik 23000 taggal. Emellett 25 szövetkezet által alakított központ a mezőgazdasági és kertészeti termékek értékesítését szolgálja, mely Páris piacát főképpen télen, nagymennyiségű zöldséggel látja el.

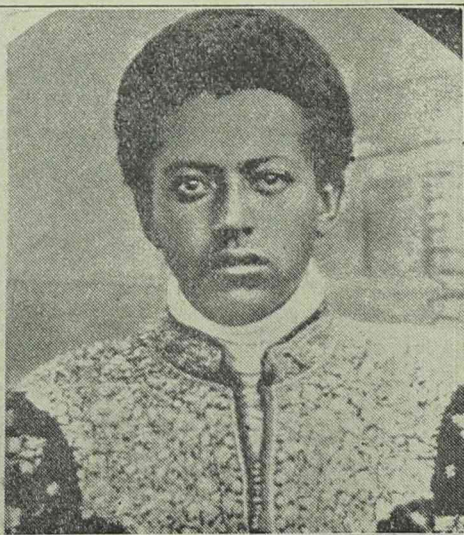
Tuniszban a Gabonaértékesítő Szövetkezetek Központja évi átlagban 280,000 dollár (kb. 30 millió lej) forgalmat bonyolít le.

A Délafrikai Szövetkezeti Uniónak 1925-ben még csak 54 különböző szövetkezete volt 13,000 taggal, 1932 év végén azonban már 437 szövetkezet tartozott a kötelék-

A görög királyság visszaállítása.

Athénben harsonások adják hírül a lakosságnak, hogy II. György görög király Londonból uton van Görögország felé. I. György görög király meggyilkolása után a köztársaság nem tudott gyökeret verni az országban s végre Kondylisz tábornok jól megszervezet forradalma sikerrel járt és a törvényhozás kimondta a királyság visszaállítását.

Shoa hercege drága diszruhájában.

Abesszíniának egyetlen vasutvonala van, amely a fővárosból Addis-Abébából a tengerpartra vezet. Az északi front olasz csapatainak főcélja az, hogy ezt a vasutvonalat a kezükbe kerítsék, ami által megbénítanák az ország vasuti forgalmát. Ezt a vasutvonalat védelmezi Shoa hercege, akinek főhadiszállása Dire dauában van.

Ne vásárolj hitelbe! A hitel a családnak is, a szövetkezetnek is kárára van!

kébe 85,327 taggal. E szövetkezetek tevékenysége a következő gazdasági ágakat öleli fel: gabonaértékesítés, szőlőművelés, tojásértékesítés, gyógynövénygyűjtés, állatbőrök értékesítése.

Új Zéland szigetén a legrégebb szövetkezet 1881-ben alakult. A terményértékesítő szövetkezetek száma ma 98, a tagoknak a száma pedig 8994. Az itteni 59 tejszövetkezet együttesen tejtermékek értékesítésére külön központot tart fenn

Londonban, hová termékeit szállítja és értékesíti.

A Nemzetközi Munkahivatal múltévi összesített kimutatása szerint, egész Afrikában 4,486 mezőgazdasági szövetkezet működik, a szöv. tagoknak a száma pedig 240,885. E szövetkezetek 1933-ban termények értékesítésével és közszükségleti cikkek beszerzésével 1,244.642 dollár (kb. 136 millió lej) forgalmat bonyolítottak le.

Dr. Coop.

Dr. Sáska László utja az Örhegy aljától — Abessziniáig.

Ki gondolta volna sok-sok évvel ezelőtt, hogy a Bethlen-kollégium élesezű kisdíákja, Sáska László valamikor, a napjainkban sokatemegetett Abessziniába kerül, ahol ma egyik alkirálynak az udvari orvosa.

Tartsunk azonban sorrendet e nem mindennapi pályafutásban. A tanulékony kisdíák már gyermekkorában szenvedélyes természetbarát volt. Állandóan járta az enyvedvidéki hegyeket, erdőket, patakok folyását s felfedező kirándulásain ásványokat, növényeket és rovarokat gyűjtött és azokat a kollégiumnak ajándékozta. Sikerral letette az érettségit, majd Budapesten orvosi oklevelet szerzett s néhány évig Isaszegen volt gyakorló orvos.

Szűknek találta azonban maga számára a kis város zárt életét s egyszer csak feleségével együtt elindult az ismeretlen Kelet-Afrika

felé, hogy az orvosi tudományok a színes emberek között is elismerést vivjon ki. Így került Abessziniá fővárosába Addis-Abeba dr. Sáska László, ahol megkezdte orvosi működését.

A fekete benszülöttek nagyon megszerették a fehér magyar orvost, tudományát valami nagy csodának tekintették s elismerésük és szeretetük jeléül még a papok is „Édes apámnak” szólították. A gyógyítás mesterének rövidesen jó híre kelt az egész tartományban s így érte most három éve az a nagy megtiszteltetés, hogy Sidamo tartomány feje, Ris-Desta Abessziniá alkirálya udvari orvosnak nevezte ki. Azóta Sidamo fővárosában, Jogen-Alemben lakik dr. Sáska, ahol tizenöt benszülött katona áll rendelkezésére öt öszvérrel, mert a meredek hegyeken, uttalan bozotokon csak öszvérháton lehet közlekedni.

A gyógyítás mellett, főleg vadászattal foglalkozik. Nagy kedve telik egészen ismeretlen vidékek felkutatásában. Nem egyszer ejtett el barangolása közben tigrist, vizilovat, zebut. sőt szirtisas is került puszkája csöve elé.

Felesége szenvedélyes lepkegyűjtő s már több európai múzeumnak küldött gyönyörű példányokat erről az egzotikus vidékről. Közben állatszelistával is foglalkozik, amint képünkön látható egy oroszlan-kölyket dédelget.

Az ősszel dr. Sáska éppen a Margareto-tónál volt egy szép felfedező uton s amidőn az alkirály hirtelen királyi parancsra hívta haza, mert az olaszok háborút indítottak. Vége volt a békés vadászatnak s dr. Sáska Lászlót a délnyugati abesszin hadsereghez nevezték ki táborigorvosnak. Azóta csak gyéren jön levél Enyeden lakó özvegy édesanyjának, aki pedig aggódó lélekkel, könnyes szemmel várja a híreket, sokezer kilométer távolságban lévő fiától.

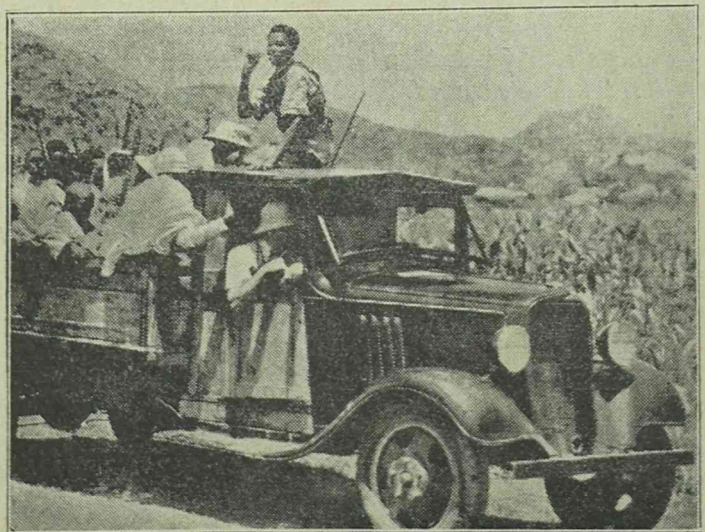
Herváth Ella.

Családja

boldogulását, gyermekei, jobb jövőjét szolgálja az, aki a szövetkezetben vásárol!

Dr. Sáska Lászlóné, Ris-Desta a sidamoi abesszin alkirály udvari orvosának a felesége, aki európai híru lepkegyűjtő s lepkéit Európa híres múzeumai vásárolják meg, üres óráiban oroszlan kölykök idomításával foglalkozik. Képünk egy 6 hónapos oroszlan kölyökkel és egy benszülött fiúval ábrázolja. Férje, Dr. Sáska László erdélyi származású s középiskoláit az Aiud-i Bethlen-kollégiumban végezte.

Csapatszállítás Abessziniában. Ismeretes, hogy az olaszok egyszerre Abessziniá északi és déli részén indítottak támadást. Képünk az abesszin benszülött csapatok szállítását mutatjuk be, amint teherautón szállítják a fekete harcosokat Ogadenben a déli frontra. Amint képünkön látható a benszülöttek köppenyszerű fehérleplet hordanak, így védekeznek a kibírhatalan hőség ellen. A meleg éghajlatot azonban már annyira megszokták, hogy kalapot egyáltalán nem viselnek s a legnagyobb kánikulában sem kapnak napszúrászt.

A takarékos háziasszony a Hangya fogyasztási szövetkezetben vásárol!

Néhány szó Abessziniáról.

Amióta az olaszok elindultak a független Abesszinia meghódítására, az egész világ figyelme e titokzatos tartomány felé fordult, melynek területe közel 1 millió négyzetkilóméter, tehát háromszor akkora, mint Románia. Azonban meglehetősen gyéren lakott, mivel ezen az óriási területen mindössze csak 10 millió ember él. A tengerrel sehosem határos. Minden oldalról angol, francia és olasz gyarmatok veszik körül.

Az ország kisebb része síkság, nagyobb része felföld s inkább alpesi jellege van. 2500 méter magasságban terülnek el óriási fensíkjai. A legmagasabb hegycsúcsa eléri a 4620 métert. 1750 méter magas fensíkon fekszik a ország legnagyobb tava, a *Tana-tó*, melynek hossza 95 km. szélessége pedig 65 km. Itt ered a *Kék-Nilus* s gazdag termékeny völgyben folyik az angol fennhatóság alatt levő Szudán felé. A völgyeket gazdag, bővizű források termékenyítik meg míg az északon és a déli sivatagszerű pusztákon nagy a vízhiány, ami az olasz csapatok vizellátását nagyon megnehezíti. Amíg a fensíkokon a nappali levegő mérsékelt, — eltekintve attól, hogy az éjszakák nagyon hidegek, — addig az északi, de különösen a déli síkságon izzó hőség uralkodik, ami európai ember számára szinte kibíratatlan. Ezen a részen, uralkodó betegség a váltóláz, amivel a fehér ember nehezen tud megküzdeni.

Az országban áprilistól szeptemberig *esős évszak* van, ami lehetlenné teszi a hadműveleteket. Ezért választották az olaszok a *száraz évszakot* a háború megindításához.

Növényzete a kedvező fekvés és időjárás miatt, nagyon gazdag. Megteremnek: a hüvelyesek, vadgyapot, olajfák, buza, árpa, kukorica, burgonya, a déli részeken pedig kávé, banánt, datolyát, dohányt, szőlőt, barackot, mandulát, gyömbért és mustárt találunk. Ezenkívül pedig az egész ország rendkívül gazdag gyógynövényekben.

Állatvilága is rendkívül változatos: elefánt, orrszarvu, viziló, vad-disznó, szarvasmarha, antilop, ló, szamár, öszvér, csaknem az ország minden részén megélnek s különösen utóbbiak a közlekedés lebo-

nyolításában nagy segítségére vannak a lakosságnak a járhatatlan hegyutakon, bozotos ösvényeken. A zsiráf és a teve homokos vidékeken található. Ragadozóknak sem szűkölködik Abesszinia: sakál, hiéna, oroszlán, párduc, leopárd, róka, vadmacska, sasok, keselyűk mind előfordulnak az ország területén. Ugyisztén a majmok sokféle fajtájának hazája, ahol a forró, homokos vidék lakója a strucc. A krokodilusok a melegvizű folyókban tanyáznak, míg a Tana-tó rendkívül gazdag halakban. Kola vidéke pedig az óriáskigyók hazája.

Természeti kincsekben is nagyon gazdag Abesszinia. Tigrában vasat, Soában kőszén, lehet találni. Északon Kalóban arany és gazdag olajmezők vannak. Az olasz háború főcélja éppen az olajforrások és a gazdag Tana-tó vidékének a megszerzése.

Az ország fővárosa *Addis Abeba*, Abesszinia közepén fekszik. Itt székel az ország feje *Hailé Szelasszié*, a négus. A fővárost a francia gyarmaton keresztül vasut köti össze a Vörös-tengerrel. Érdekes a vonatok közlekedése, ahol rátesztelik a vonatra ott megáll és csak reggel folytatja útját.

Abesszinia több tartományra oszlik, amelyeken a törzsfőnökök: alkirályok, hercegek, fejedelmek uralkodnak s ezek felett áll az Addis Abebában székelő négus. Akinek nagy tekintélye van az egész országban. A lakosság tulnyomó része keresztény, azonban egyházi szertartásuk zsidó és mohamedán szokásokkal van keverve. Tömérdek sok ünnepet és böjtöt tartanak. A benszüllött lakosság több törzsre oszlik és aszerint fekete, barna és olajbarna színűek. *Főfoglalkozásuk a földművelés és állattenyésztés.* Emellett háziipart üznek: bőr, pergament és szőnyeg készítésével, valamint szövással foglalkoznak. A kereskedelemben a *Mária Terézia tallért* fogadják, el más pénzzel hiába próbálkoztak, mert a nép csak ezekhez a szépen csengő ezüsttallérokhoz van bizalommal.

Abesszinia egyik leghatalmasabb uralkodója *Menelik* császár volt, aki 1896-ban Aduánál megverte az olaszokat. Mérheterlen kincseit vele

együtt temették el s végrendelete szerint most vették elő, amidőn az ország veszélyben forog.

Hailé Szelasszié négus az ország védelmére 1 millió embert mozgósított és kb. 100 milliárd lej értékben rendelt Európából és Amerikából hadianyagot és fegyvert. Az abesszin hadsereg elszántan védekezik, ennek ellenére a jól felszerelt olasz hadsereg diadalmasan nyomul előre, de mi az a párszáz kilométeres keskeny elfoglalt sáv, Abesszinia óriási területéhez képest?! Mussolini azonban nem ijed meg a félvilág gazdasági hadüzenetétől sem, mert a 8—10 gyermekes olasz családok megélhetésére szűk Olaszország területe, „az olasz félciszma” és az ország népfellegének új gyarmat, munka és kenyér kell.

Gyermek-világ:

Rajzolóverseny.

Ki tudja legszebben lerajzolni a szövetkezet házát a kicsiny szövetkezők közül, ez most a kérdés. Vegyetek elő tehát papírost, ceruzát és ügyesen rajzoljátok le a szövetkezet házát, amely a tettek is, hisz mindennapos vásárlásokkal, mindig egy téglát, egy cserepet visztek a szövetkezeti otthon erősítéséhez.

A legjobban sikerült rajzokat jutalmazni fogjuk s karácsonyra majd értékes füzetet kaptok ajándékba. A rajzokat a szövetkezetben adjátok át a boltos bácsinak, aki a Szerkesztőségbe majd beküldi.

Piaci árak.

Braşov — (Brassó) nov. 21.

Terményárak.

Buza 100 kg. 440—470 lej, Rozs 320—340, Sörárpa 300—315, Takarmányárpa 270—280, Zab 300—310, Tengeri 230—250, Lencse 700—900, Fehér bab 400—500, Burgonya 80—100.

Állatárak.

Export ökör élősúly kg. 10—13 lej, Sertés élősúly kg. 20—23, Igás ökör párja 10—14000— lej.

Bánsági terményárak.

Buza 100 kg. 395 lej, Tengeri 220—240, Zab 300, Takarmányárpa 290—300, Lóheremag 1 kg. 30 lej, Lucernamag 1 kg. 26. lej.

Aki a fogyasztási szövetkezetet, igaz szövetkezőhöz méltóan a magáénak vallja, most az őszi terményértékesítés után, a szövetkezetben a tartozását mielőbb megfizeti!